



ปีศิลปหัตถกรรมไทย
๒๕๓๑-๒๕๓๒

ปีศิลปหัตถกรรมไทย
ส่งเสริมการใช้พร้อมใจกันผลิต



จัดทำโดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จังหวัดหนองคาย

1

จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับท่าเดื่อ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพื้นที่ ๗,๓๓๒.๓ ตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่สูง มีระดับความสูงโดยเฉลี่ย ๑,๒๐๐ ฟุต จากระดับน้ำทะเล

อาณาเขต

ทิศเหนือ จดเมืองเวียงจันทน์ โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นเขตแดน
ทิศใต้ จดจังหวัดอุดรธานี สกจนคร
ทิศตะวันออก จดจังหวัดนครพนม
ทิศตะวันตก จดจังหวัดเลย

การปกครอง

จังหวัดหนองคาย แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอบึงกาฬ อำเภอโพนพิสัย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเซกา อำเภอโซ่พิสัย อำเภอสังคม อำเภอพรเจริญ อำเภอปากคาด กิ่งอำเภอบึงโขงหลง และกิ่งอำเภอศรีวิไล

ระยะทางจากอำเภอเมืองถึงอำเภอต่าง ๆ โดยประมาณ

อ.เมือง-อ.บึงกาฬ ๑๓๖ กม., อ.เมือง-อ.พรเจริญ ๒๕ กม., อ.เมือง-อ.สังคม ๙๙ กม., อ.เมือง-อ.เซกา ๒๑๕ กม., อ.เมือง-อ.ท่าบ่อ ๔๒ กม., อ.เมือง-อ.โพนพิสัย ๔๕ กม., อ.เมือง-อ.ศรีเชียงใหม่ ๖๒ กม.

ภูมิประเทศ

โดยทั่วไปทิศเหนือเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำทิศตะวันออกเป็นที่สูงและป่าโปร่ง ทิศตะวันตกเป็นภูเขาและป่า ติดต่อกันเป็นทิวเขาด้านทิศใต้เป็นที่สูง

ฤดูกาลในจังหวัดหนองคาย มี ๓ ฤดู ในฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัดอุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๓๕°ซ. ในฤดูฝนจะมีฝนตกหนัก เนื่องจากมีภูมิประเทศอยู่ติดกับแม่น้ำโขง ในฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็นเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ ๑๑°ซ.

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง

อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ อนุสาวรีย์ปราบฮ่อเป็นอนุสาวรีย์แห่งเดียวเท่านั้นในจังหวัดหนองคาย เป็นอนุสาวรีย์เทิดทูนความดีของผู้ล่วงลับไปแล้ว ในการปราบฮ่อ ในปี ร.ศ. ๑๐๕ (พ.ศ. ๒๔๒๙) เสด็จในกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม รับสั่งให้สร้างอนุสาวรีย์ไว้ที่เมืองหนองคายเพื่อบรรจุอัฐิของผู้ที่เสียชีวิตในการปราบฮ่อ ตั้งอยู่ที่หลังสถานีตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย ต่อมาในปี ๒๔๙๒ ทางจังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณให้เสริมสร้างอนุสาวรีย์ปราบฮ่อให้สง่างามสมกับเป็นอนุสาวรีย์ของผู้ที่ได้เสียสละเพื่อชาติบ้านเมืองให้เป็นศรีสง่าแก่เมืองหนองคายสืบไป จึงย้ายมาสร้างใหม่ที่ถนนสามแยกทางเข้าเมืองหนองคาย ซึ่งปรากฏอยู่ ณ บัดนี้ มีคำจารึกที่อนุสาวรีย์ทั้ง ๔ ทิศ ทั้งภาษาไทย จีน ฮาว และอังกฤษ อนุสาวรีย์นี้มีงานฉลองทุกวันที่ ๕ ของเดือนมีนาคมทุกปี

หลวงพ่อบุญรอด เป็นพระพุทธรูปขัดสมาธิราบ ปางมารวิชัยหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ มีพระรูปลักษณะงดงามมาก ขนาดหน้าตักกว้าง ๒ คืบ ๘ นิ้ว ส่วนสูงจากองค์พระเบื้องล่างถึงยอดพระเศียร ๔ คืบ ๑ นิ้ว ประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัยในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง ชาวเมืองนับถือมาก มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยหลายตอน สร้างในสมัยใดและใครเป็นผู้สร้างหาประวัติอันแน่ชัดไม่ได้ เสด็จในกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานไว้ในหนังสือประวัติพระพุทธรูปสำคัญซึ่งพิมพ์แจกในงานทอดกฐินพระราชทาน พ.ศ. ๒๔๖๔ ว่า หลวงพ่อบุญรอดเป็นพระพุทธรูปหล่อในประเทศล้านช้าง และตามตำนานที่เล่าสืบ ๆ กันมาว่า พระธิดา ๓ องค์ แห่งกษัตริย์ล้านช้างเป็นผู้สร้าง บางท่านก็ว่าเป็นพระราชธิดาของพระไชยเชษฐาธิราช มีพระนามตามลำดับว่า เสริม-สุก-ใส มีพระทัยร่วมกันเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะหล่อพระพุทธรูปประจำพระองค์ จึงพร้อมกันขอพระราชทานพรจากพระราชบิดา พระราชบิดาทรงพระราชทานพรจึงให้ช่างหล่อพระพุทธรูปขึ้น ๓ องค์ ขนาดลดหลั่นกันตามลำดับ และขนานนามพระพุทธรูป

ตามนามของตนเองไว้ด้วยว่า พระเสริมประจำที่ใหญ่ พระสุกประจำคนกลาง พระใสประจำน้องสุดท้อง

พ.ศ. ๒๓๒๑ พระเจ้าธรรมเทววงศ์ได้อัญเชิญไปไว้ ณ เวียงจันทน์ และในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้อัญเชิญมาฝั่งไทย แต่เกิดพายุ พระสุกจมน้ำอยู่ที่ปากงึม (เวินพระสุก) ส่วนพระเสริมและพระใส ประดิษฐานไว้ที่วัดโพธิ์ชัย และวัดหอกलों ในรัชกาลที่ ๔ ได้อัญเชิญพระเสริมลงมากรุงเทพฯ ส่วนพระใสประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ทุกปีในวันเพ็ญกลางเดือน ๗ ชาวเมืองหนองคายจะมียานประเพณีบุญบั้งไฟบูชาพระใสที่วัดโพธิ์ชัยเป็นประจำ

การเดินทางจากตัวเมืองหนองคาย ใช้เส้นทาง ๒๑๒ อยู่บริเวณหลัก กม.ที่ ๒

พระธาตุบังพวน เดิมเป็นเจดีย์เก่าแก่ ซึ่งเป็นที่สักการะแก่ชาวจังหวัดหนองคายมาช้านาน ตามประวัติกล่าวว่า พระอรหันต์ทั้ง ๕ ได้นำเอาพระบรมสารีริกธาตุมาบรรจุไว้ที่ภูเขาดง ร่มน้ำห้วยบังพวน อันเป็นที่อยู่ของปีศาจสะกด ซึ่งได้แปลงร่างมาช่วยในการก่อสร้างครั้งนั้นด้วย

วัดพระธาตุบังพวนนี้ ได้มีการสร้างเสริมขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าไชยเชษฐา ประกอบกับตัวองค์เจดีย์ซึ่งแสดงว่าเป็นของเก่าแก่ สันนิษฐานว่าต้องเป็นพระเจดีย์รุ่นแรกเพราะเป็นรูปพระสถูปแบบอินเดียรุ่นเดียวกับพระปฐมเจดีย์ แต่เนื่องจากฝนตกหนักทำให้ฐานทรุด จึงพังลงมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ กรมศิลปากรจึงได้ทำการบูรณะขึ้นใหม่จนเสร็จเรียบร้อย และสมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้แล้ว

พระธาตุบังพวน ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุบังพวน ตำบลดงหนอง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ระยะทางห่างจากตัวเมือง ๒๒ กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ แยกเข้าตรงกิโลเมตรที่ ๑๐ ไปอีก ๑๒ กิโลเมตร ทุกปีจะมีงานนมัสการพระธาตุบังพวนในเดือนยี่ ขึ้น ๑๑ ค่ำ

พระธาตุหนองคาย อยู่ในบ้านวัดธาตุ เขตเทศบาลเมืองหนองคาย ตามประวัติที่ค้นพบ พบว่าในปีมะเมีย เดือน ๙ ขึ้น ๙ ค่ำ พ.ศ. ๒๓๙๐ โกล้คำ พระธาตุหนองคายได้พังลงแม่น้ำโขง และตลิ่งอันเป็นที่ตั้งขององค์พระธาตุถูกน้ำเซาะพังลง จนมองเห็นองค์พระธาตุเกือบอยู่กึ่งกลางลำแม่น้ำโขง

หาดจอมมณี ตั้งอยู่ที่บ้านจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมืองหนองคาย เป็นส่วนหนึ่งของลำน้ำโขง หาดแห่งนี้จะมีความสวยงามตอนน้ำลดระดับลงในฤดูแล้ง โดยเฉพาะเดือนเมษายน จะมีนักท่องเที่ยวในจังหวัดและจากบริเวณจังหวัดใกล้เคียง เดินทางไปท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นจำนวนมาก

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอท่าบ่อ

หลวงพ่อบุญเจ้าองค์โต วัดศรีชมภูองค์โต เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่หล่อด้วยทอง เป็นฝีมือช่างฝ่ายเหนือและล้านช้างผสมกัน เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามมาก เป็นพระประธานซึ่งสร้างด้วยทององค์ใหญ่ที่สุดในจังหวัดนี้ นั้งขัดสมาธิปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๓ เมตร ๒๙ ซม. สูง ๕ เมตร ประดิษฐานที่วัดน้ำโสม อำเภอท่าบ่อ เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก จะสร้างในสมัยใดใครเป็นผู้สร้าง ไม่มีประวัติแน่ชัดพอจะยึดถือเป็นหลักฐานได้ แต่หลักฐานจากศิลาจารึกได้บ่งไว้ว่า “พระเจ้าองค์โต สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๐๐๕ ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐา กษัตริย์นครเวียงจันทน์ โอรสของพระยาศรีสุวรรณ ประสูติที่เมืองเวียงคุก มเหสีของพระไชยเชษฐาคือ พระนางศรีชมโพธิ เป็นคนบ้านน้ำโสม (หรือเมืองจำปา) มีพระโอรส ๓ พระองค์ พระราชธิดา ๑ พระองค์ ในสมัยของพระไชยเชษฐา มีวัดสำคัญชื่อ วัดโกศล^๑ พระไชยเชษฐา ได้ร่วมกับท้าวอินทวราช ท้าวแสนกสิสปะ ท้าวอินทร ท้าวเศษสุวรรณ ท้าวพระยาศรี ท้าวคามแดงพิชัย ท้าวอินสรไทยสิทธิ์ และบริวารอีก ๕๐๐ คนมาช่วยหล่อ ใช้ทองคำ ทองเหลืองเงินผสมกัน น้ำหนักได้ ๑ ตัน^๒ หล่อเท่าไรก็ไม่สำเร็จ ต่อเมื่อพระอินทร์และเทพยดา ๑๐๘ พระองค์มาช่วยหล่อจึงสำเร็จ ใช้เวลาสร้าง ๗ ปี ๗ เดือน สิ้นเงินไป ๑๐๕,๐๐๐ ชั่ง

๑. วัดโกศล ชาวบ้านเรียกว่า วัดศรีชมภูองค์โต ซึ่งเป็นทางการคือ วัดโกสัย

๒. พระพุทธรูปที่หล่อเข้าหนักได้ ๑ ตันนั้น เป็นน้ำหนักซึ่งนับ สิบร้อยปอนด์ สิบพันเป็นหมื่น สิบหมื่นเป็นแสน สิบแสนเป็นล้าน สิบล้านเป็นคือ ๑ คือ นับไปจนไม่ได้เรียกว่า “คือ” ถ้ามีน้ำหนักมากไปกว่านั้นอาจนับเป็นเก้าคือสิบคือ อย่างพระพุทธรูปที่วัดหลวงคอก เชียงใหม่เรียกว่า พระเก้าคือ เป็นต้น

มีผู้เล่าว่า ผู้ใดที่มีทุกข์โศก เมื่อเข้าใกล้พระองค์ต่อแล้วจะหายทุกข์โศกทันที พระพักตร์ร่มเย็น พระเนตรลึ้ม พระนลาฏกว้าง พระปรางค์มุม ประทับผืนพระพักตร์ไปทิศตะวันออก ผู้ใดพบจะรู้สึกเหมือนว่าได้เข้าไปนั่งอยู่เฉพาะพระพักตร์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้เกิดความปิติและมีศรัทธาขึ้นมาทันทีอันเป็นอภินิหารธรรมเกิดขึ้นแก่ผู้ได้พบเห็น

พระเจ้าองค์โต เป็นพระพุทธรูปที่นับถือของชาวไทยลาวทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขง ในเทศกาลนมัสการมีงานใหญ่ทุกปี เป็นงานเทศกาลที่จัดขึ้นทุกวันเพ็ญเดือน ๔ ของทุกปี

การเดินทางไปนมัสการพระเจ้าองค์โตจากตัวเมืองหนองคาย ใช้เส้นทางหลวงสาย ๒๑๑ (หนองคาย-ศรีเชียงใหม่) ถึงอำเภอท่าบ่อตรงหลัก กม.๓๑ เลี้ยวซ้ายไปอีก ๒.๒ กิโลเมตรเลยตลาดท่าบ่อไปไม่มากจะเห็นวัดน้ำโสม อันเป็นที่ประดิษฐานพระเจ้าองค์โต

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอปากคาด

วัดสว่างอารมณ์ (วัดถ้ำศรีชน) ตั้งอยู่ที่เขตสุขาภิบาลปากคาด ตำบลปากคาด อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ ไป ๙๐ กิโลเมตร ถึงบ้านปากคาด วัดสว่างอารมณ์ ตั้งอยู่บริเวณเนินเขา ภายในบริเวณวัดมีโขดหิน หน้าผา ลานหิน มีต้นไม้ปกคลุมโดยทั่วไปเป็นที่ร่มรื่น มีลำธารเล็กๆ ไหลผ่าน พระอุโบสถทรงระฆังคว่ำ ตั้งอยู่บนเนินสูง ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ถ้านักขึ้นไปสู่บริเวณอันเป็นที่ตั้งของพระอุโบสถแล้ว จะสามารถมองเห็นทิวทัศน์รอบด้าน ทั้งทางฝั่งไทยและฝั่งลาวสวยงามยิ่งนัก

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอศรีเชียงใหม่

วัดหินหมากเป้ง ตั้งอยู่ที่บ้านพุทธบาท ตำบลพระพุทธบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ใช้เส้นทางหลวงสาย ๒๑๑ สายหนองคาย-อำเภอศรีเชียงใหม่ ต่อด้วยเส้นทาง ๒๑๔๖ อยู่ตรงหลัก กม.๘๓ ห่างจากตัวอำเภอศรีเชียงใหม่ ๓๐ กม. วัดหินหมากเป้งเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสงฆ์ แม่ชี และผู้แสวงบุญทั้งหลาย เป็นสถานที่สงบเงียบ อากาศเย็นสบาย เหมาะแก่การทำสมาธิ

จิตใจ บริเวณวัดด้านติดกับลำแม่น้ำโขง เหมาะแก่การนั่งชมทิวทัศน์
นาทราย และเกาะแก่งในลำน้ำโขงเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอสังขม

น้ำตกธารทอง อยู่ในเขตบ้านผาตั้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลผาตั้ง
อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย การเดินทางใช้เส้นทางสาย หนองคาย-
ศรีเชียงใหม่-สังขม (ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑) ไปถึงอำเภอสังขม
แล้วต่อไปบ้านผาตั้ง เส้นทางสาย ๒๑๑ อยู่ตรงหลัก กม.๗๔ น้ำตก
ธารทอง เป็นน้ำตกซึ่งตกจากหน้าผาสูงประมาณ ๓๐ เมตร เป็น
ระยะลดหลั่นกันไปสวยงามมาก ตอนล่างเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ และ
ลานหิน น้ำไหลลงสู่แม่น้ำโขงในแอ่งน้ำสามารถลงไปเล่นน้ำและ
อาบน้ำได้ ช่วงเวลาที่มีน้ำได้แก่ ช่วงเดือนเมษายน-กันยายน

น้ำตกธารทิพย์ หรือน้ำตกตาดเสริมอยู่ในเขตบ้านตาดเสริม
หมู่ที่ ๑ ต.บ้านม่วง อ.สังขม การเดินทางใช้ทางเดียวกันกับทาง
ไปน้ำตกธารทอง ถึงบ้านผาตั้งแล้วเลยบ้านปากโสม บ้านแก้งไก่อ
ถึงบ้านม่วง ตรงหลัก กม.๕๑-๕๒ แยกซ้ายเข้าทางลูกรังอีก ๒ กม.

น้ำตกธารทิพย์เป็นน้ำตกที่ตกมาจากหน้าผา ๓ ชั้น ชั้นที่ ๑
สูง ๗๐ เมตร ชั้นที่ ๒ สูง ๑๐๐ เมตร ชั้นที่ ๓ สูง ๗๐ เมตร มีน้ำไหล
อยู่ตลอดปี เป็นน้ำตกที่สวยงามมาก มีนักท่องเที่ยวไปชมกันอยู่เสมอ

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอบึงกาฬ

ภูทอก ในภาษาอีสานแปลว่า ภูเขาที่โดดเดี่ยว เป็นที่ตั้งของ
วัดเจติยาคีรีวิหาร (วัดภูทอก) อยู่ในอาณาเขตบ้านคำแคน ตำบลนา
สะแบง อำเภอเบิ่งกาฬ จังหวัดหนองคาย ภูทอก มี ๒ ลูก คือ ภูทอก
ใหญ่ และภูทอกน้อย เมื่อเกือบยี่สิบปีมาแล้ว บริเวณนี้เป็นป่าดิบ
สัตว์ป่าอาศัยอยู่มาก เสือ ช้าง หมี พระอาจารย์จวน กุลเชฐโธ ได้เริ่ม
เข้ามาจัดตั้งเป็นแหล่งบำเพ็ญเพียร โดยกำหนดอาณาเขตของภูทอก
ไว้ดังนี้

ทิศเหนือ จดภูทอกใหญ่

ทิศใต้ จดกับเส้นทางสายบ้านนาด้วง-บ้านศรีวิไล

ทิศตะวันออก จดเส้นทางสายเบิ่งกาฬ-โพธิ์หมากแข้ง และบ้านนาต้อง

ทิศตะวันตก จดบ้านนาคำแคน และบ้านนาสะแบง มีพื้นที่ทั้งสิ้นราว

๑๘,๐๐๐ ไร่

หนองคาย-

อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ หลวงพ่อใส

ประชาไผ่ธรรม

เกษตรอุตสาหกรรมรุ่งเรือง

เฟื่องฟูไม่ผล ต้นยางพารามากหลาย

หาดทรายขาวจอมมณี

น้ำใจไทยดี ลามัคคีสองฝั่งโขง

จรรโลงมิตรภาพไทย-ลาว

ปีแรก (๒๕๑๒) เริ่มทำบันไดขึ้นเขาใช้เวลา ๒ เดือน ๑๐ วัน
สร้างสะพานไม้ได้ขึ้นรอบภูทอกรวมทั้งสิ้น ๗ ชั้น ถึง ๕ ปีเต็ม

บันไดเวียนขึ้นทั้ง ๗ ชั้น มีทิวทัศน์แปลกตาออกไป ชั้นที่ ๓
ชั้นชั้นที่ ๔ เริ่มเป็นสะพานเวียนรอบเขา สภาพเป็นป่าเขามืดครึ้ม
มีเขตนหิน ลานหิน สุดทางชั้นที่ ๓ มีทางแยกสองทาง ทางซ้ายมือเป็น
ทางลัดขึ้นไปสู่ชั้นที่ ๕ เลย ทางนี้เป็นทางชัน ผ่านหลืบหินที่มีลักษณะ
เหมือนอุโมงค์ ทางขวามือขึ้นชั้นที่ ๔ หรือจะวกขึ้นชั้นที่ ๕ ก็ได้
ชั้นที่ ๔ เริ่มเป็นสะพานลอยไต่เวียนรอบเขา มองไปเบื้องล่างจะเห็นเนิน
เขาเตี้ยๆ สลับกันเรียกกันว่า “ดงชมพู” ทิศตะวันออกจดกับภูถ้ำกา
เขตอำเภอนากลาง ซึ่งมีสภาพเป็นป่าดิบ มีแม่น้ำลำธารหลายสายไหลผ่าน
มีสัตว์ป่ามากมายอาศัยอยู่ โดยเฉพาะมีฝูงกามาอาศัยอยู่มาก จึงเรียก
กันว่าภูถ้ำกา แล้วกลายมาเป็นภูถ้ำกาในที่สุด เมื่อถึงชั้นที่ ๔ จะเป็นชั้น
ที่พักของคณะเมธี รอบชั้นมีระยะทางประมาณ ๔๐๐ เมตร มีที่พักผ่อน
หลบแดด ฝน เป็นระยะๆ ชั้นที่ ๕ หรือชั้นกลางเป็นชั้นที่มีศาลากลาง
และกุฏิที่อาศัยของพระมากที่สุด ชั้นที่ ๕ นี้เป็นที่เก็บศพของ
พระอาจารย์จวนไว้ด้วย ชั้นที่ ๕ มีแหล่งที่พักเป็นหลืบผา ลานกว้างอยู่

ราว ๒๐ จุด มีหน้าผาชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ผาเทพนิมิตร ผาหัวช้าง ผาเทพสถิต ฯลฯ นอกจากนี้ก็มีถ้ำลับอยู่ตามช่องทางเดิน จากชั้นที่ ๕-๖ มีอยู่หลายถ้ำ เช่น ถ้ำเหล็กไหล ถ้ำแก้ว ถ้ำฤๅษี ฯลฯ จากชั้นที่ ๕ มาด้านเหนือจะเห็นสะพานหินธรรมชาติทอดสู่พระวิหาร อันเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ด้วย ถ้ามองออกไปจะเห็นแนวของ ภูทอกใหญ่อย่างชัดเจน และมีบันไดเวียนขึ้นสู่ชั้นที่ ๖ เป็นชั้นสุดท้ายของบันไดเวียนรอบเขามีความยาว ๔๐๐ เมตร สู่ทางที่ชั้น ๗ อันเป็น ป่าไม้ร่มทึบ

การเดินทางสู่ภูทอก

ภูทอกอยู่ในเขตอำเภอบึงกาฬ ห่างจากตัวเมืองหนองคาย ตามเส้นทางสาย ๒๑๒ ประมาณ ๑๔๕ กิโลเมตร จากอำเภอบึงกาฬใช้ทางหลวง หมายเลข ๒๑๒ ระยะทาง ๒๗ กิโลเมตร แยกเข้าตรงบ้านศรีวิไล สู่บ้านนาคำแคน และภูทอกรวม ๒๔ กิโลเมตร สามารถเหมารถสองแถวจากอำเภอบึงกาฬ-ศรีวิไล ได้แล้วต่อสองแถวมาภูทอกได้ หรือมาตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ บึงกาฬ-บ้านชัยพร ๒๔ กิโลเมตรและจากบ้านชัยพร-ภูทอก ๒๒ กิโลเมตร

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว

ที่ตั้งและอาณาเขต

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว มีเนื้อที่ประมาณ ๑๔๖.๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๑๖,๕๖๒ ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลโคกก่อง อำเภอบึงกาฬ และตำบลโพธิ์ตากแห่ง อำเภอกะกอก จังหวัดหนองคาย

ลักษณะภูมิประเทศ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว อยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือสุดของภาค เกือบติดพรมแดนประเทศลาว มีอาณาเขต ๒ ด้าน ขนานไปกับแม่น้ำโขง อยู่ห่างจากชายแดนประมาณ ๒ กิโลเมตร มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ ๑๕๐-๓๖๐ เมตร สภาพดินพื้นล่างส่วนใหญ่เป็นดินทรายและดินลูกรัง ทางด้านน้ำตกชะแนน มีพื้นที่บางส่วนเป็นดินเหนียวปนดินร่วน พื้นหลังภูและสันเขาส่วนใหญ่เป็นพื้นทรายและดินทราย สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น

สัตว์ป่า

จากการสำรวจครั้งล่าสุด พบว่ายังคงมีสัตว์ป่าชุกชุมอีกหลายชนิด เช่น ช้าง เสือโคร่ง เสือดาว หมี ชะมด ไก่ฟ้า ไก่ป่า ลิง ชะนี นกนานาชนิด เนื่องจากมีป่าดงดิบในเขตจำกัดประมาณ ๔๐ ตารางกิโลเมตรเท่านั้น สัตว์ใหญ่จึงไม่สามารถเพิ่มขยายพันธุ์ได้มาก บริเวณที่น่าสนใจ

๑. **ถ้ำผ่น** อยู่ในบริเวณท้องที่ตำบลหนองเต็ง อำเภอบึงกาฬ ธรรมชาติโดยทั่วไปเป็นป่าโปร่งที่มีพืชพรรณธรรมชาติสวยงามหลายแห่งอยู่ทางตอนเหนือของภู มีถ้ำผ่นซึ่งเป็นถ้ำธรรมชาติที่ร่มเย็น มีน้ำตกถ้ำผ่น นอกจากนั้นป่าบริเวณนี้ยังมีแก่งและกระต่ายป่าชุกชุมอีกด้วย

๒. **บริเวณหัวภูด้านตะวันออก** บนยอดภูเป็นลานหินโล่งกว้างที่ถูกน้ำกัดเซาะ จนมีลวดลายสวยงามมาก มีระดับความสูงประมาณ ๓๓๐ เมตร สามารถมองเห็นทิวทัศน์ไปได้ไกลมาก เห็นภูมิประเทศที่เป็นป่าได้โดยรอบ เห็นได้ไกลถึงป่าในฝั่งลาว เช่น ภูควาย ภูงู ภูหมาก้าวของลาวได้ชัดเจน

๓. **น้ำตกชะแนน** คำว่าชะแนนเพี้ยนมาจากคำว่า สะแนน ภาษาอีสาน แปลว่าสวยงามเป็นที่สุด เป็นน้ำตกใหญ่ที่มีความสวยงามมาก อยู่ที่ตำบลโคกก่อง อำเภอบึงกาฬ เป็นน้ำตกที่เป็นที่รู้จักกันดีของชาวจังหวัดหนองคาย และจังหวัดใกล้เคียง มี ๒ ชั้น ห่างกันประมาณ ๓๐๐ เมตร

ทางเดินไปน้ำตกชะแนน จะผ่านซัวหิน (สะพานหิน) เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น้ำลดตลิ่งหายไปใต้สะพานหินที่มีความยาวประมาณ ๑๐๐ เมตร สะพานหินหรือที่คนอีสานเขาเรียกกันว่า "ซัวหิน" เมื่อมองจากด้านซ้ายมือนี้จะเห็นยาวเหยียดออกไปจนบรรจบกับแนวป่าละเมาะ ซึ่งพื้นจากนั้นไปก็มีแต่โขดหินเนินหินขนาดมหึมา กลิ้งซ้อนกันเป็นแนวยาว ชั้นล่างจะเป็นบึงใหญ่ชื่อ บึงชะแนน หรือท้ายชะแนนเป็นบึงใหญ่มองไปไม่ครั้นตลอดของปากฝั่ง เชื่อกันว่าในห้วงชะแนนมีจระเข้อาศัยอยู่เหนือลำห้วยชะแนนขึ้นไป เป็นโตรกขนาดใหญ่ เมื่อถึงฤดูฝน จะเป็นน้ำตกใหญ่มากไหลลงจากลาดหินที่แผ่เป็นแอ่งกว้าง การเดินทางไปยังที่ล่องของน้ำตกชะแนน ผ่านแนวลำธารที่พื้นเต็มไปด้วยโขดหิน เดินทางลำธารไปชายฝั่งด้านซ้ายมือ ทะลุออกที่ลานกว้างริมแอ่งน้ำใหญ่ ตลอดทั้งพื้นเป็นหาดทรายมีตะเลงยัดขาวแว้งดูแปลกไปจากที่อื่น ๆ มาก และเหนือแอ่งน้ำขึ้นไปก็เป็นลำน้ำ

ตกชั้นเดียว ๆ ตกลงมาสู่แอ่งเรียกกันว่า น้ำตกบึงจะแซ่ น้ำตกชะแนน ชั้นที่สองและที่นี้เหมาะที่สุดสำหรับการตั้งแคมป์พักแรมบนผาทราย ใกล้ ๆ ริมน้ำ

๔. ถ้ำจันทธิดา อยู่ห่างจากสะพานหินนี้ไปราว ๕๐๐ เมตร มีทางเดินตัดไปตามป่าละเมาะ ถ้ำนี้ไม่ค่อยมีใครรู้จัก เพราะคนที่มาเที่ยวที่นั่นมักจากสะพานหินแล้วก็เลยไปน้ำตกชะแนนเลย

๕. น้ำตกสะอาม เป็นน้ำตกใหญ่และสวยงามอีกแห่งหนึ่ง อยู่ด้านตะวันตกของภู ในท้องที่ตำบลโพธิ์มากแข้ง กิ่ง อ.บึงโขงหลง บริเวณน้ำตกมีแนวสันภูเป็นผาหินกับลานหิน ที่มีลักษณะแปลกตาออกไป เป็นระยะทางยาว ๓-๕ กิโลเมตร จากลานหินบนสันภูบริเวณ น้ำตกสะอาม จะมองเห็นทิวทัศน์ภูวัวทางด้านตะวันตกได้โดยตลอดแนว

การเดินทาง

จากหนองคายอาศัยเส้นทางหลวงสาย ๒๑๒ ถึงอำเภอบึงกาฬ ระยะทาง ๑๓๕ กิโลเมตร มีรถประจำทาง บขส.วิ่งอยู่ ๒ สาย คือ ๔๑๙๓ รถออกทุก ๑ ชั่วโมง จากหนองคาย-บึงกาฬ และสาย ๒๔๔ รถออกทุก ๔๕ นาที จากอุดรธานี-นครพนม การเดินทางท่องเที่ยวในภูวัวมีเส้นทางอยู่ ๒ สาย คือ

๑. สายที่ทำกาเซตภูวัว เดินทางจากบึงกาฬ-บ.ชัยพร ระยะทาง ๒๔ กิโลเมตร จาก บ.ชัยพร-บ.ภูสวาสดี ๕ กิโลเมตร จะมีทางแยกขวาเข้าที่ทำการเขตฯ อีก ๒.๕ กิโลเมตร และเส้นทางเดินจาก ที่ทำการเขตฯ-ถ้ำผื่น ๓ กิโลเมตร ที่ทำการเขตฯ-ห้วย ๑.๙ กิโลเมตร

๒. สายด่านฯ น้ำตกชะแนน เดินทางจาก บ.บึงกาฬ-บ.ชัยพร ระยะทาง ๒๔ กิโลเมตร จาก บ.ชัยพร-บ.ทุ่งทรายจก (เส้นทางสาย บ.ชัยพร-อ.เซกา) ๑๕ กิโลเมตร จาก บ.ทุ่งทรายจก แยกซ้ายมือไป น้ำตกชะแนนอีก ๗ กิโลเมตร และเส้นทางเดินทาง ด่านฯ-น้ำตกชะแนน ๑.๖ กิโลเมตร ด่านฯ-ถ้ำจันทธิดา ๕๐๐ เมตร จาก บ.ชัยพร-ทุ่งทรายจก-ดอนเสียด ระยะทาง ๒๒ กิโลเมตร และแยกซ้ายทางไป น้ำตกอีก ๖ กิโลเมตร

การเดินทางไปจังหวัดหนองคาย

จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหมายเลข ๒ ผ่านสระบุรี นครราชสีมา

ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย รวมระยะทางทั้งสิ้น ๖๑๖ กิโลเมตร บริษัทขนส่ง จำกัด จัดรถวิ่งระหว่างกรุงเทพฯ-หนองคาย ทุกวัน ทั้งรถธรรมดา และปรับอากาศ รายละเอียดติดต่อได้ที่ โทร. ๒๗๑๓๓๐๑-๕ (รถธรรมดา) และ โทร. ๒๗๙๔๔๔๔-๗ (รถปรับอากาศ)



สถานที่พัก

(รหัสทางไกล ๐๔๒)

(อ.เมือง)

พณณเทวี ๑๒๔๑ ถ.หาญโศก โทร. ๔๑๑๕๖๘ จำนวน ๒๗ ห้อง ราคา ๑๑๐-๔๑๐ บาท

พูนทรัพย์ ๘๔๓ ถ.มีชัย โทร. ๔๑๑๐๓๑ จำนวน ๑๘ ห้อง ราคา ๗๐-๑๑๐ บาท

พงษ์วิจิตร ๑๒๔๔/๑-๒ ถ.บรรเทิงจิต โทร. ๔๑๑๕๘๓ จำนวน ๓๙ ห้อง ราคา ๗๐-๒๐๐ บาท

ประจักษ์ ๑๑๘๗ ถ.ประจักษ์ โทร. ๔๑๑๑๑๖ จำนวน ๒๔ ห้อง ราคา ๗๐-๑๒๐ บาท

บงกชเทิจิต ๖๒๒ ถ.บรรเทิงจิต โทร. ๔๑๑๑๐๑ จำนวน ๒๔ ห้อง ราคา ๖๕-๘๐ บาท (พัสดม)

เค้งทอง ถ.บรรเทิงจิต จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๖๐-๘๐ บาท (พัสดม)

สุขพณณ ถ.บรรเทิงจิต โทร. ๔๑๑๘๙๔ จำนวน ๑๔ ห้อง ราคา ๖๐-๘๐ บาท (พัสดม)

สุขสันต์โมเต็ล ๑๑๖๔ ถ.ประจักษ์ โทร. ๔๑๑๕๘๕ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๑๑๐-๒๐๐ บาท (พัสดม, แอร์)

(อ.ท่าบ่อ)

ทรัพย์ศิริ ๑๗๓ ถ.มานิตบำรุง โทร. ๔๓๑๐๘๓ จำนวน ๑๔ ห้อง ราคา ๕๐-๑๑๐ บาท

สุขสันต์ ๑๕๕ ถ.สันติสุข โทร. ๔๓๑๑๙๒ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๖๐-๑๐๐ บาท

(๑.ศรีเชียงใหม่)

กุศลสุข ๔๔ ถ.ริมโขง โทร. ๔๕๑๑๕๒ จำนวน ๑๕ ห้อง ราคา ๖๐-๘๐ บาท

สิทธิสุวรรณ ๓๕ ถ.ริมโขง โทร. ๔๕๑๑๒๘ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๖๐-๑๒๐ บาท

(๒.บึงกาฬ)

จันทร์หา ถ.จันทน์ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๔๐-๖๐ บาท

เนรมิตถ ถ.ประจักษ์ชัย จำนวน ๑๒ ห้อง ราคา ๖๐-๘๐ บาท

สมานมิตถ ถ.ประจักษ์ชัย จำนวน ๒๘ ห้อง ราคา ๖๐-๘๐ บาท

สันติสุข ถ.ประจักษ์ชัย จำนวน ๑๘ ห้อง ราคา ๖๐-๘๐ บาท



ร้านอาหาร

ทิพย์ ๑๖๖๔ ถ.มีชัย โทร. ๔๑๑๕๔๔ อาหารไทย จีน ฝรั่งเศส
อุดมธ ๑๙๓ ถ.ริมโขง โทร. ๔๑๑๕๖๘ อาหารไทย จีน ฝรั่งเศส
ปัญญาโภชนา ๒๙๕ ถ.ริมโขง โทร. ๔๑๑๑๔๖ อาหารไทย จีน ฝรั่งเศส
ศรีสง่า ๑๑๖๔ ถ.ประจักษ์ โทร. ๔๑๑๒๙๗ อาหารทะเล ไทย จีน ฝรั่งเศส
ท่าด่าน ถ.ริมโขง โทร. ๔๑๑๕๔๑ อาหารไทย จีน ฝรั่งเศส
อานันต์คุณ ๔๐๖ ถ.ริมโขง โทร. ๔๑๑๑๐๙ อาหารไทย
หนองคายโภชนา ๓๘๗/๖ ถ.บรรเทิงจิต โทร. ๔๑๑๖๔๕ อาหารไทย

จีน

ขวัญใจน้ำตก ๑๓๗ ถ.ประจักษ์ อาหารพื้นเมือง

เพ็ญโภชนา (สุกี้เวียงจันทน์) ๑๑๖๔ ถ.ประจักษ์ โทร. ๔๑๑๒๙๗ อาหาร

ป่า อาหารไทย สุกี้

แพสองฝั่งโขง ๗๕/๑ หมู่ ๒ ถ.มีชัย โทร. ๔๑๒๒๖๖ อาหารป่า อาหาร
คามั่ง

เฮือนแพขายโคก ถ.หายโคก บริเวณวัดหายโคก โทร. ๔๑๒๒๑๑ อาหาร
ไทย อาหารป่า

โชคดีโภชนา ถ.มีชัย ข้างหน้าเปิด ข้างมันไก่



ร้านขายของที่ระลึก

นิสาชล บ้านหนองตองห้อง ต.คำบกหวาน อ.เมือง จ.หนองคาย
เทียญชัย ๒๙๓ ถ.ริมโขง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.หนองคาย โทร. ๔๑๑-
๕๓๒

พรทิพย์ ๓๐๒ ถ.ริมโขง หนองคาย โทร. ๔๑๑๒๗๘

อุดมธ ๑๙๓ ถ.ริมโขง ต.ในเมือง โทร. ๔๑๑๕๖๘

หัตถกรรมสิ่งทอ ๗๘๖/๑-๒ ถ.ประจักษ์ โทร. ๔๑๑๒๓๒, ๔๑๑๙๓๖

หัตถกรรมพื้นบ้าน อ.เจษฎาธิปไตย โทร. ๔๑๑๒๓๒

ศศิชัย ๑๐๘๙ ถ.ศรีสะเกษ ท่าเลี้ยว โทร. ๔๑๑๗๕๒

สินค้าพื้นเมือง

จังหวัดหนองคายมีสินค้าพื้นเมืองหลายประเภทที่ขึ้นชื่อได้แก่
สิ่งทอ เครื่องจักสาน เครื่องเงิน หมูยอ และลูกหยี

สำนักงานจังหวัดหนองคาย

โทร. (๐๔๒) ๔๑๑๑๑๓

ข้อมูลรายละเอียดในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้
สงวนลิขสิทธิ์ หากนำไปตีพิมพ์เพื่อการจำหน่าย

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบรรณาธิการท่องเที่ยว

